

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

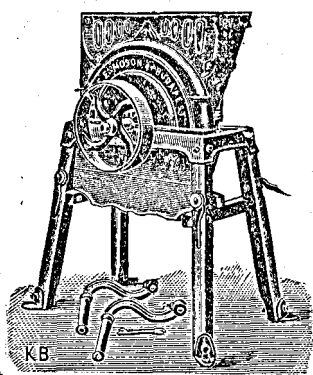
KOLOZSVÁR, 1913. November 2.

44. SZÁM.

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállít urádalma és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecs kavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyökmosságok, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivite'ben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

Marosvásárhelytől kocsival 1 óra távolságra, helyi érdekű vasútállomás mellett 5 holdas belsőség jól termő gyümölcs-fákkal, 5 szobás házzal, csűr, istálló, gazdasági épületekkel, téglából építve, továbbá 20 hold I. osztályú szántóföld együtt, vagy külön

2989

olcsón eladó.

Megvételhez a vételár fele készpénzben fizetendő, fele olcsó kamat mellett, mint jelzálog teher kebeleztetik be. Levelek a Közgazdasági Bank és Takarékpénztárhoz, Marosvásárhelyre intézendők. Ügynökök díjaztatnak.

Kolozsvártól egy órányira fekvő kitűnően instruált

400 kataszteri hold birtokom 1914. évi január hó 1-étől

kaucióképes egyénnek fix adminisztrációra kiadom.

Cim a kiadóhivatalban.

2992

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Igazgatóság Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

F. év novem. hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyeztetik át.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módosításokkal, előnyös feltételek mellett.

As. ületeredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok kétszer részesültek az ületfeleslegéből. költségvetési határokat értelmében díjviszámításban.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulással	2,627.080.—	K
Tartalékok	3,357.002.—	„
Biztosított tagjainak feamállása óta fizetett tőzskárokból	10,740.000.—	„
jégkárokból	5,042.000.—	„
Biztosított érték tőzben 1912. évben	800.000.000.—	„
jégben 1912. évben	63,000.000.—	„
Életbizlet állománya	15,240.080.—	„

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiszáratól (önálló-ittél) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden körülményen önálló helyi csoportok szervezhetők jószámkonnyú működésével. Tájékoztató kézzel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz.

2006

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám. Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-Intézet. Kérjen ajánlatot!

Birtokosok és gazdatisztek figyelmébe!

Egy gyakorlatilag minden irányban képzett ember, kintün bizonyítványokkal, január 1-ére, vagy azonnalra béres-gazdal állást keres.

Cime: Kacsó János Vajdaszentiván, Marostorda vármegye. 2001

2060

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

Eladó

feltűnően figurans, akcióval sebesen járó, kitartó és megbízható, fogatversenyen I-ső díjat nyert

sárga kettősfogat,

teljes hám felszereléssel, rendes és gumi kerekekkel ellátott hajtó, félfedelű és csukott Kölber-féle szép kocikkal, avagy ezen felszerelések nélkül is. — Megtekinthetők: Kolozsvárt, Majális-utca 13. 2997

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út 13. szám.

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapítattott 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos, Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási. betöréses lopás, baleseti valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál, elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozású életjáradékokra. 2091

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos igazgatós. választm. tag. vezérfelügyelő.

Gróf Kornis Károly ur Szent-benedeki uradalmában eladó 2 drb. eredeti, hasban importált, elsőrendű fejős anyáktól származó 1½ éves fekete-tarka Hollandtrisz **tenyészbika.** Bármikor megtekinthető Szentbenedeken. 2995

Keresek

eladásra szánt 3000 métermáza, saját termésű, jó minőségű takarmányom beprésléséhez

haszonbérbe, esetleg

megvételre

jó karban levő

prést.

Takarmányom megvételére ajánlatokat elfogadok.

Csikrákos, 1913. évi október hó 20-án

2994

Fodor Miklós, áll. tanító.

Földmives iskolát

jeles sikerrel végzett, másfélévi gyakorlattal bíró, nőtlen fiatalember

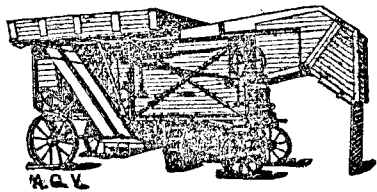
gazdasági ispáni, vagy más megfelelő

állást keres

Cím a kiadóhivatalban.

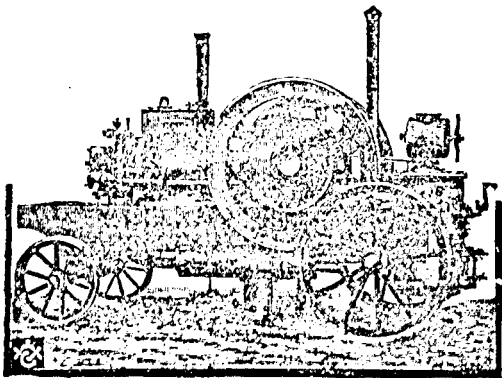
2990

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

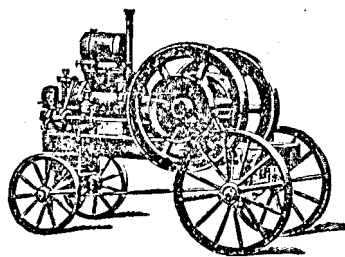
Szivógázlokomobilok

Újdonság! Szabadalom! Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés! Könnyű kezelés! Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm. Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva! könnyű kezelés! Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

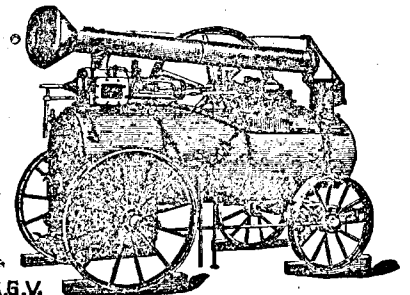
porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem! Egyenletes járás! Egyszerű kezelés! Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szórával kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tüköracelekék, Tárcsáboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

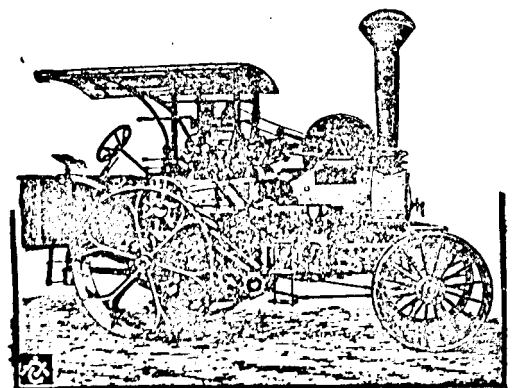

8.5.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonderősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

Utimozdonyok

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körút 32.

Fióktelepek: Nagyvárad, Debrecen, Tomosvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Álló eredeti cikkek:

A kolozsvári gép- és terménykiállítás. <i>Juhász Árpád</i>	509
Magyar tehenészetek jövedelmezősége. <i>Jászberényi András</i>	510
Havasalji határgazdasági rendszerek Erdélyben. <i>Dr. Cséser Lajos</i>	511
A többtermelés kérdése a növénytermesztésnél. <i>Páll Béla</i>	512
Irodalmi szemle	513
Kisebb szakközlemények	513
Egyleti élet	514
Kormányintézkedések	415
Égyes közlemények	516
Hírdetések	

A kolozsvári gép- és terménykiállítás.

Írta:

Juhász Árpád,

III.

A terménykiállítás részint a koresolya-csarnokban nyert elhelyezést, részint pedig a gépkiallítás területén. Sőt a terménykiállítás két külön pavillonnal is dicsekedhetett. A terménykiállítást csoportonként kívánom ismertetni és azok keretében egyre-másra a figyelmet felhívni, mert bizony sajnálattal láttam és tapasztaltam, hogy sok érdekes, tanulságos dolog a közönség figyelmét kikerülte, illetve a terménykiállítás egy részét meg sem tekintette.

Amint a terménykiállítás helyéül szolgáló koresolya-csarnokba beléptünk, — mindjárt szemünkbe tűnt a Szabó József féle tordai magyar gazdasági iskola szőlőkiállítására, miért is először a kiállítás csoportjával kívánok foglalkozni. A tordai gazdasági iskola különböző koru erdélyi karikás módszer szerint művelt szőlőkéket teljes terméssel mutatott be természetben; bemutatva a szőlőművelésének helyes módjait és a különböző trágyaféléknek hatását is a szőlő fejlődésére, termőképességére.

Nem mulaszthatom el, hogy a tordai gazdasági iskola szőlőgazdaságára ne hívjam fel a gazdaközönség figyelmét. Az iskola szőlőgazdaságával, melyet a folyó évben vett át a kolozstordai ménés gazdagságtól, az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség több szükségletet kíván az erdélyi részekben kielégíteni. A szőlőgazdaság

célja egy jövedelmező szőlőgazdasági üzemet bemutatni és ennek fenntartásával kapcsolatosan 15—20 állandó munkást alkalmazni, kik egy-két évi ottlétük alatt a jövedelmező szőlőművelés beállítás és fenntartásban alapos, jó gyakorlati kiképzést nyerjenek. Ezek azután mint egyszerű szőlőgazdasági előmunkások, kisebb szőlőkben mint vincellérek, lesznek hivatva az ezirányú szükségletet kielégíteni. De hivatva lesznek szakszerű munkásságukkal az ahhoz nem értő, — rendszerem miatt legdrágább kontár vincelléreket e térről kiszorítani s így közvetve a szőlőfelújítás és újratelepítés iránti kedvet is fokozni. Célja végül ezen szőlőgazdaságnak az, hogy minden rendelkezésre álló módon és eszközzel terjessze az okszerű szőlőművelést az erdélyi részekben; gyakorlati példát adjon az érdekelteknek szőlőgazdaságának jövedelmező kezelése által. Mindezekre, hogy nagy szükség van, azt az érdekeltek érzik legjobban; már most a hiányokat pótolni e téren az iskola hivatva lesz, az érdekelte gazdaközönségnek tehát szíves jóakaratu figyelmébe ajánlom az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség ez újabb, nagyjelentőségű ténykedésének színhelyét: a tordai gazdasági iskola szőlőgazdaságát. Szőlőt ezen kívül csak a pusztakamarási uradalom csoportkiállításában láthattunk még.

A gyümölcskiállítás keretében Erdély gyümölcstermelésének sokkal nagyobb arányú bemutatása lett volna kívánatos, mert hisz gyümölcstermésünk a folyó évben, ha nem is kifogástalan minden tekintetben, azért nagyrészt alkalmas lett volna a kiállításra.

Gyümölcsöt kiállított Kulesár Vilmos Nagyszebenből akinek alma, körte, szilva kiállításán meglátszott általában, hogy fiatal, okszerűen kezelt gyümölcsösének termését mutatta be, mert minden egyes példány hatalmas nagy fejlettségű volt. Általános tetszésre talált bemutatott két különböző nagyságu gyümölcstartánya is.

A gyümölcskiállítás során röviden ismertetni kívánom a gazdasági akadémia kertészetének gyümölcskiállítását, mely a gazdasági akadémia csoportos kiállításá-

nak keretében volt beleillesztve. Az akadémia kertészete nem tudta a gyümölcsös kertben termelt összes fajta téli alma és körtéféleségeit bemutatni, — téli gyümölcsének ezidőbeni fejletlen volta miatt — azért inkább csak a nyárutói és kora őszi gyümölcsféleségei kiállítására szorítkozott. A bemutatott almafajták első sorban a nyár végén érők közül igen szép példányokban volt látható a »csíkos gravensteini«, mely finomságánál, ízletességénél fogva termelésre ajánlható. Az ősziak közül kitűnt a »Maringeni rózsza« is.

A kisebb számban kiállított téli almák közül a legkeresettebb »Jonathán« és »Baldwin« tűnt fel fejlettségével, egészségessé voltával. A felsorolt almákon az utóbbi időben az igen nagy mértékben fellépő gombabetegség, fusicladium nyomai egyáltalában nem voltak láthatók. Amint az akadémia főkertésze megjegyezte, ezek sem féregrágotnak, sem pedig fusicladiumosok egyáltalában nem voltak, míg a többi nagyrészt igen. Ez mindenesetre nagyon figyelembe veendő körülmény.

A körték közül az »Amantis vajkörte« emelkedett ki, mely különben mint edzett, bőtermő nyári körte ismeretes. — Óriási példányokban volt látható a »Viene diadala« és a »Pilmaston« körte.

A kiállított, mintegy huszféle szilva közül a »Rákóczi« és a »Nagy angol szilva« keltett nagyobb feltűnést és méltán is, mert ezek valóban szépek is voltak. Ezen kétféle szilva finom husánál, nagyságánál, tetszetős alakjánál, aszalmány készítésére alkalmas voltánál fogva szaporításra érdemes.

A látogatóknak figyelmét magára vont a nagy gyümölcsű »Rosa Fillosa pomifera« rózsza bogója, mely a legszebb és legfinomabb rózszaiz előállítására alkalmas és felveszi a versenyt bármely izzel, ami mellett tanubizonyosságot tett több háziasszony, akik kipróbálták. A felsorolt friss gyümölcsökön kívül Preisz Albert és neje által gonddal készített gyümölcskonzervek voltak a csoportból láthatók.

A gyümölcsessel kapcsolatosan meg kívánok emlékezni a zöldségkiállításról;

GABONA

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

útján (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) történhetik.

Ne tévesszük össze hasonló vállalatokkal.

első sorban pedig a Kolozsvári Gazdasági Egylet csoportos kiállításáról. Az egylet 14 tagja különböző konyhakerti veteményeket mutatott be, olyan minőségben, ami általános feltűnést keltett és igazolta azt, hogy tagjai tényleg olyant tudnak termelni, ami kiválóan szép. A kiállított zöldségfélék, — amit a csoportos kiállítás keretében volt alkalmunk látni, — a közönség osztatlan elismerésével találkoztak, de találkozhattak is, mert azok valóban alkalmasak voltak az elismerésre.

A kiállítás ezen részét évenként nagyobb arányban vásárral kapcsolatosan volna kívánatos a kolozsvári Gazdasági Egyletnek állandósítani Kolozsvárt, ami által az értékesítést lehetne elősegíteni, esetleg biztosítani, esetleg időszaki terménykiállítással összekötött vásárokat kellene tartani. De ezen vásárral kapcsolatos kiállításokon mutatkozó kereslet alapján a továbbtermelés is irányítható volna. Az értékesítés kérdésének megoldása a kolozsvári kisgazdák körében sokszor szóba kerül, helyes volna azt talán ilyen irányban is kísérlet tárgyává tenni.

A konyhakertészeti köréből a gazdasági akadémia kertészete tisztán azokat a növényféléseket mutatta be, melyek Erdélyben a legjobban beváltak. Különösen szépek voltak a babok, u. m.: kék gránát, rózsaszínű vajbab, Don Carlos káros és a Mont d'or törpe bab. Ezen paszuly félék bőtermők, könnyen megfőlnek, miért is termelésre a mi viszonyaink között ajánlhatók.

A terménykiállításnak aránylag leg-gazdagabb kiállítása volt a borok, pálinkák, gyümölcskészítmények csoportja, a hol az erdélyi bórtermelők egy része épp úgy, mint a pezsgógyárosok, borkereskedők, rum- és likörgyárosok mutatták be jobbnál-jobb készítményeiket, igazán mesés boraikat. E része a kiállításnak igen keresett volt és szívesen izlelte a különféle erdélyi és hegyaljai borokat, nemkülönben likőröket és pezsgőket a közönség. E csoportnak egy külön pavilonja is volt, melyben Bognár és Szántó mutatta be igen izlésesen boraikat és likőreiket.

(Folyt. köv.)

Magyar tehenészetek jövedelmezősége.

Ha valaha, úgy ma áll a tétel, hogy hazafiságból valamely állatfajta tenyésztéséhez, avagy növényfélésege természetéhez ragaszkodni nem szabad. A három száraz év után következő 1912. és 1913.

nedves, hideg esztendő, melyek gazdáink legszebb reményeit tették tönkre, megtanítottak arra, hogy a mai viszonyok között a nemcsak megérdemelt jövedelemről kell lemondani, de a remélhető jobb éveket csak az a gazda tudja kikoplalni, aki a legridegebb üzleti számítás alapján áll. A múltban esetleg lehettek gazdáinknak olyan kedvteléseik, hogy egyes állatfaj, avagy fajta, vagy valamely növényfélésege iránt előszeretettel viseltetve, elejtették a jövedelmezőség kérdését, ma midőn az abnormis időhöz még pénzkrisis, munkáshiány is járul, amikor a máskor fényesen beváló üzemágak $\frac{9}{10}$ része veszteséggel zárul, ily passziókat a leggazdagabb földbirtokos sem engedhet meg magának.

Ugy a növénytermelésnél, mint az állattenyésztésnél gyakorta előfordul, hogy a gazda kalkulációja nem üt be. Ez ellen tenni semmit sem lehet, de a legkevésbé sem érdemel az a gazda sajnálatot, aki saját könnyelműségéből, lustaságából avagy csökönységéből kifolyólag károsodik. S kétszeresen megérdemli a megrovást az a gazda, aki gazdálkodása alapját oly üzletágra fekteti le, amelynél a jövedelmezőség valószínűsége általánosan bizonyítva nincsen. Az erdélyi részekben igen sok gazda az erdélyi magyar fajta szarvasmarha tenyésztésére fekteti a főszűlyt. Oly annyira felkarolja ennek tenyésztését, hogy annak jövedelmezősége egyúttal a gazdaság jövedelmezőségét, a deficitje pedig a gazdaság bukását jelenti. Ha valahol, akkor ily üzemágnál kell rendkívül óvatosnak lenni, mert az egyszer elkövetett hiba helyrehozhatlan károkat okoz.

Szerény magamon kívül számszerűen vagyunk, akik majdnem biztosan mernénk állítani, hogy az *uradalmi* magyartehénészetek csak kivételesen hoznak jövedelmet. Elismerjük, hogy jövedelmez az a tehenészet, amelynek tenyészbiái 2000—3000 korona árban kelnek el, ahol a tehenek igásmunkát végeznek, mint pl. lovag Sperkernél, vagy ahol egy tehén után 1800—2000 liter tejet lehet eladni, mint pl. Lészai Ferenc és br. Jósika Gábor tehenészetében. De kétségünk van a magyartehénészetek jövedelmezőségét illetőleg oly gazdaságokban, ahol se nem fejnek, se nem igaznak, hanem az összes jövedelmet a gazdasági felügyelők által meglehetősen olcsón vásárolt bikák, továbbá a selejtes állatok és ökrök eladási ára és a trágya képezi.

Lesznek, akik rögtön azt mondják, hogy ha a magyar tehenészet nem jöve-

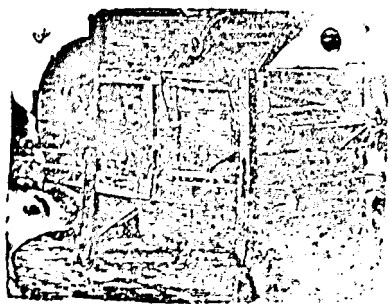
delmez, annak nem a fajta az oka, hanem a gazda. Fejlessze oda, ahová *Sperker, Lészai és Jósika* fejlesztették s fog hozni jövedelmet. Ez lehet igaz, de ez most nem tartozik ide. Jelen kérdésnél az a fontos, hogy jövedelmez-e az a mai állapotában, avagy nem. Ha jövedelmez, úgy rendben van a dolog, ha nem jövedelmez, akkor valami módon orvosolni kell majd a bajt.

Nagy vállalkozásokról lévén szó, ennek a kérdésnek a tisztaságát én igen nagy jelentőségűnek tartom. De nem is tudom elgondolni, hogy valaki ellenezhetné annak kiderítését, hogy igen sok talpig magyar gazda, helyes irányt követ-e szarvasmarha tenyésztésénél, hoz-e az neki jövedelmet, nem-e viszi őt romlásba?

Ennek a feladatnak a megoldását feltette nehéznek tartom ugyan, de feltétlen keresztülvihetőnek. Minden attól függ, hogy tenyésztő gazdáink kíváncsiak-e arra, hogy a tulajdonukat képező tehenészet jövedelmez-e, vagy nem. S miután mindenkinek saját bőréről van szó, nem hiszem hogy akadjon gazda, aki visszariadna attól az *egyelőre csak egy évig tartó pontos adatgyűjtéstől, ami megfelelőleg összeállítva, meg fogja mutatni, hogy miként állunk a mai viszonyok mellett az erdélyi magyar uradalmi tehenészetek jövedelmezőségével.*

Ez a kérdés engem tanügyi szempontból is érdekel. Megfelelő adat halmaz ugyanis nem áll rendelkezésemre a mi véleményemet határozottan kialakítaná. Éppen ezért a rendezés és feldolgozás munkáját készséggel a kezembe veszem, sőt ezen munka elvégzését feltétlen kötelességemnek fogom tartani. S miután az összegyűjtött adatokat sokféleképpen lehet csoportosítani aszerint, amint az ember jövedelmet *akar*, vagy *nem akar* kihozni, felesleges is hangsúlyoznom, hogy az összeállítások a legnagyobb pártatlansággal a gazdák közreműködésével, felvilágosításuk, óhajaik figyelembevételével végeztetnének.

Nézetem szerint a siker akkor lenne teljes, ha az «Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületét» szintén meg lehetne nyerni ezen eszmének. Szükséges volna ez azért, mert az egylet a nagytenyésztők majdnem minden tagját magában foglalja s így több adat állna rendelkezésünkre, de fontos volna azért is, mert bizonyos minimális költségek okvetlenül fel fognak merülni, ezek fedezésétől pedig a legjobb gazdát mentesíteni. Én hiszem, hogy az egyesület bölcs vezetősége be fogja látni a kérdés jelentőségét.

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR” rostát

szíveskedjék **árlégyzék**et kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32.

s eddigi hasznos munkálkodásához hiven támogatásával a tökéletesebb munkavégzést lehetővé fogja tenni.

Jászberényi András,
gazd. akad. tanár.

Havasalji határgazdasági rendszerek Erdélyben.

Irta:
dr. Cséser Lajos.

III.

Sertés is van elegendő a havasalján, leginkább házfogyasztásra, habár sok község nagy létszáma arra mutat, hogy értékesítésre is tenyésztene s ebben megint Rezsinar vezet.

Gazdasági üzem-(statistikai) szempontjából a »számos állat« a mérvadó. Legtöbb számos állata van a hunyadmezei Rezsinarban, ahol 2.8 kat. hold legelő esik egy számos marhára; legkevesebb a kolozsmegyei Tarányoson (591 drb), ahol 0.3 kat. hold legelő s közepes szám Gyimesközéplokon, ahol 1.1 kat. hold legelő jut egy számos állatra. Tehát aránylag nem nagyon dúskál legelő dolgában a havasalji színes marha, de kiegészíti a gazdát az ugarlegelő, az erdei legelő s a kaszáló tavaszi (oláh Szent Györgyig való) és őszi legeltetése. A lakossággal viszonyítva az állatlétszámot: Rezsinaron egy családra 2.4, Isztolnán 1.9 darab és Felsőgyurkucán 1.3 darab számos állat jut egy családra, a közvetlen hasznosítás érthetőbbé válik, ha a tízed számokat huskgr.-ra változtatjuk, akkor egy-egy családra 305 és Gyurkucán is 50 kg. hus jut, átlagban tehát 100 kg. esik egy családra, fejenként 25 kg. Szerencsére a havasalji régiók embervallásában sok a bőjt!

Itt kell felemlítenem, hogy az állategészségügy — különösen a szarvasmarhában — kitűnő a havasalján: vásárokrá járók hurcolnak be sertésvészt, száj és körömfájást, juhhimlőt s sertésorbáncot — de ezen bajok nem állandók, itt hamar gyógyulnak, illetve csakhamar megáll a járvány: mert ritkák a közös nyájak.

*

A gazdasági üzemrendszer: általában a havasi jellegű szabad gazdálkodás. Csak a kis határu községekben van még a nyomásos rendszer s ott, ahol még nincs tagosítás. Idefent minden gazdának megvan az önálló »tagja«, abban a belsőség körül kevéske szántó, kert, odébb a kaszáló és legelő s ezen helyét úgy használja, ahogy neki jól esik és célszerű. A szántóföldi használatot és művelő eszközöket alábbi táblázat mutatja:

* Számos állat = egy 500 kg-os állat Hensch szerint, a vidéken egyenlő 2 növendék, vagy 15 juh, vagy 8 kecske, vagy 6 sertéssel.

II. Erdélyrészi havasalji községek földművelése és birtok adata

A község neve	A szántóföld eloszlása							Gazdasági eszközök						Birtok eloszlás				
	ugar	őszi	tavaszi kalászos	tengeri	burgonya	más kapás	takarmány	szekér	faeke	vaseke	borona	rosta	konkolyozó	cséplőgép	1-5	5-50	50-100	100 h. felül
	katasztrális hold							d a r a b						kat. holdnvi drb.				
Felső-Gyurkuca	—	—	10	—	—	—	—	60	—	1	1	—	—	—	60	25	—	1
Remete	—	—	1500	10	—	12	—	100	300	—	300	—	—	1	350	50	10	—
Tarányos	—	179	97	26	40	3	—	51	36	9	40	2	—	2	77	133	4	2
Gyimes-Középlök	—	100	300	—	100	10	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bánydongó	—	—	312	—	—	5	—	42	2	34	36	—	—	—	—	—	—	—
Isztolna	—	—	170	—	—	—	—	42	—	42	42	1	—	1	40	1	—	1
Albák	—	—	3936	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	225	984	—	1
Marisel-Pojána	520	—	291	8	100	10	—	184	165	4	130	—	—	5	72	424	5	2
Lapista	30	—	134	10	12	—	—	—	43	2	32	—	—	—	4	52	—	—
Rezsinar	—	100	—	100	—	—	—	300	—	—	—	—	—	3	1500	10	1	1
Aranyosfő	3500	3500	—	—	—	—	—	500	1000	1000	2000	10	—	20	1000	1000	5	2
Bukova	100	—	—	100	1	—	—	198	—	198	198	—	—	—	220	—	—	—

A táblázat adatai nem éppen megbízhatók, de nagyjából elég hű képet mutatnak a legelőrégiók berendezkedési viszonyairól. A szántóföld használatában a tavaszi kalászos dominál, helyenként az őszi, ahol ugarterület számok vannak, ott már állandó kétnyomásos földhasználat van, de legtöbb helyen nincs ugar, mert a tavaly kalászos termő terület pár évig újból legelőként használdik. A melegebb klímájú helyeken a belterjesebb kultúrát mutatja a tengeri művelés, de nem nagyon erőltetik, ugyanerre mutat feles számú községben a burgonyatermelés, még kevesebb a területe a kendernek, de mesterséges takarmányt éppen csak Gyimesközéplök termel 40 kat. holdon.

Az egyszerűbb gazdasági eszközök használata is igen változó (nem is kaptam adatot minden községből), de legfőbb eszköz a szekér, azután ez a hazája a faekének, bár a vaseke (fagerendellyel) is terjed; rosta már csak három helyen van, kézi- és lovascséplőgép is kevés számban — de hiszen mit csinálna a hegylakó a hosszú télen, ha ősi csürjében nem a tavaszi kalászos cséplné — cséphadaróval! Neki nem sietős a piaci konjunkturák kihasználása! De ez már baj, hogy alig néhány rosta található e vidékeken, konkolyozó alig s mert a szél fuvalmával esik meg a gabonatisztítás (szelelés), bizony sok gyommag marad a kenyérnek való életben is — így sok szédítő vadóc (Lolium temulentum L.) magja is — ezért gyakori jelenség e vidékeken, hogy az Isten áldásától megszédül, mérgezési tüneteket mutat a kenyérevő honfitárs.

A birtokelosztás szempontjából jellegzetes a paraszt középbirtok (5-50 kat. hold) elterjedése, de osztoznak sok község területén az 1-5 holdas törpe birtokosok. Leginkább elaprózottak Rezsinar községben látszik a földbirtok, elég jó arány látszik Tarányos, Remete községben; viszont igen tulnyomó a vagyono-

nos osztály Marisel, Albák községekben; az 50-100 kat. holdas középbirtokból egy-egy családra átlagban 4 kat. hold esik, az 1000 holdas »börkabátot« pedig ezen a tájon leginkább a kincstár, község, egyház, vagy »volt urbéresség« nördja, lévén majd minden községben egy nagy erdő legelőbirtok.

A gazdálkodási és életmódjuk megfigyelése sem lesz talán érdektelen ezen legelőgazdaságos vidékeknek. A tél hat-nyolc hónapig tart, van idő az elmélkedésre különböző háziipari munka közepette, némely vidékeken pld. mint ablakosok, messze vidékekre házalni járnak, a legszegényebbje a városban telet mint »darabont«, az asszonyok a gyapjút dolgozzák fel, sok férfi völgyi fűrésztelepeken foglalkozik, vagy ennek anyagát fuvarozza — ha járhatók az utak — de végül is úgy május elején megszólal a cinege a rügyező fákon, kezdik gereblyélni s boronálni a kaszálót, legelőt; az eke is lekasztódik a csür oldaláról s megkezdődik a tavaszi alá való szántás, a magot rendbehozzák s május közepétől vetnek árpát, tavasz-rozsot, tavasz-buzát, alakkort, tönkölyt, árpát, legfőképpen zabot; melegebb fekvésekben, trágyás helyeken, elkerített helyeken ültetgetnek burgonyát, babot, gyökérféléket, káposztát, sőt nagyon egyszerű virágféléket is s megkísérlik a korai tengeri ültetést is, mert ez hó-leestéig is zsenge marad és kedves nyári csemege.* Szeptemberben aratnak nagy gondosan sarlóval, a kévét ágasokon szállítják ameddig lehet s a száraz termést csürbe rakják — ahol egész télen csépelgetnek, a heli kenyér-szükséglet szerint.

Májusban megindul a legeltetés, majd megeshik a szénakészítés és gyűjtés — szeptemberben az általános betakarítás,

* Errefelé Juon nem virágot lop imádoztjának a pap vagy jegyző kertjéből — de tejes kukoricát — kedveskedésül.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kiegészítők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve. Olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebéd- és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

felszántják a jövő évi új, kalászt termő helyeket, vagy megrágyazzák a nyomást, kertet és kaszálót, még a legelőt is ha jut — Isten adománya tető alatt lévén, a jószág eladásra megnövekedett, megindul a vásárra, piacokra járás, kibékülés a bankkal, kir. adóhivatallal...

Bucsuztatják a regrutákat, megnéződnek az eladó leányok, hazajönnek a kiszolgált katonák, megkezdődnek a házasságok, keresztelés, disznótorok; csak a meghalásnak folytonos a szezonja e vidékeken is! S miután az élet mind több pénzbe kerül, adnak kölcsönt a helyi tőkepénzesek 15—20% kamatra s munkalekötéssel, a városi bankok átlag 10—12 százalékra: mert földvásár, vagy eladó telek kínálkozik, vagy kupechaszonra van jó kilátás, de a világ halad s a családot is jobban kell ruházni, amire évenként elkölt egy átlag család 50—100 koronát. Am, ha már eddig jutottunk, nézzünk a havasi lakó gyomrába is: általános tápláléka tej, túró, sajt, szalonna, kalászos kenyér, vagy kukoricakenyér, puliszka, ünnepeken juh, vagy bárány, vagy esetleg kénször vágott állatnak a husa, télen sertésholmi, kevés káposzta és burgonya, igen sok fuszulyka s általános fűszer a hagyma, mindennapos a levesféle; gyakori a laska tészta, de minden ősi egyszerűséggel elkészítve. A csemege pattogatott kukorica, vagy édesen főtt tengeri, vagy aszaltgyümölcs — legujabban a tea, sok-sok rummal — de nem folytatom tovább ezt az irányt, mert ez már néprajz.

(Vége.)

A többtermelés kérdése a növénytermesztésnél.

Irta:

Páll Béla.

Algyógy, 1913 október.

II.

Bojdisz plébános urat régebb idő óta ismerem s hozzá barátság is fűz. 1908. évben, amidőn én gróf Karátsonyi Jenő bánlakai uradalma pusztarárosi gazdaságának intézője voltam, hívtam fel Bojdisz plébános ur figyelmét a növényi egyedeken alapuló több termelésre, akkor amidőn tenyésztésgyaimat mulogattam neki.

Bojdisz plébános tevékeny, agilis ember, aki tudását véka alá nem rejti, olvasni, tanulni szeret, megvan benne a tudásra való törekvés és a szünni nem akaró tevékenység.

Mint látható, személye és igyekezete ellen kifogás nem tehető, lehet még Agnelli plébánoshoz hasonló szerenéséje, de bárminek is álljon szolgálatában, a többtermelés kérdéseit úgy mint akarja meg nem oldhatja.

Alkalmam volt és van, mint az algyógyi földmives iskola gyakornokának

igen sokakkal érintkezni és pedig éppen olyanokkal, akik az olvasottakat gazdaságilag kellőleg értékelni nem tudják, de akik gazdasági dolgok iránt érdeklődnek és meglepett azon nemes felbuzdulás, a mit Bojdisz plébános kísérleteinek közreadása idézett fel bennünk.

Az általánosság szempontjából tárgyalni lehet ugyan a többtermelés alapfelteletit, de ha a cselekvés terére akarunk lépni, nemcsak nagyon körültekintőknek kell lennünk, hanem lépten-nyomon olyan dolgokkal találkozunk, amelyekkel teljesen tisztába csakis idők múltán lehetünk.

Tudvalevő, olyan kulturnövény, el nem képzelhető, amely bármely talaj és égalji viszonyok között teljesen jónak lenne nevezhető, azért van az, hogy minden egyes vidéknek ugyszólván megvan a maga növényfajtája, amelynek termesztése ott a legjobbnak bizonyul. Hazánkban igen különböző égalji és talajviszonyokkal találkozunk és különösen itt Erdélyben.

A közelmúltban, amidőn néhány intelligensebb kisgazdával beszéltem, szóba került a többtermelés kérdése és nagyon meglepett azon kijelentésük, hogy ők a tengeri vetőmagnak kicserélését még a legközelebbi szomszéd községbeliekkel sem találták jónak, mivel ugyszólván minden községnek egészen más talaja és fekvésű földje van, mint nekik és bár már többször megpróbálták a cserét, avagy a messze idegenből hozatott nagyon feldicért féleséget, még mindig vissza kellett térjenek az ő régi fajtájukhoz.

Nagyon jellemző ez, elgondolkoztam rajta. Vajha módosabb gazdáink is ilyen konzervativizmust tanusítanak ezen a téren és bennük is meg volna azon nemes igyekezet a többtermelésre, mint ezen kisgazdáknak, akkor nem lenne annyi pénz külföldre magvakért és akkor nem ott állanának, hogy hazánkban, amely elsősorban mezőgazdasági állam, csak 9 búza, 2 rozs, 16 árpa, 3 zab, 5 tengeri, 2 cukorrépa, 1 takarmányrépa és 4 burgonyanemesítő telep van az ország különböző vidékein fekvő gazdaságokban.

Az Alföldön töltött szolgálati éveim ideje alatt nem egyszer be kellett látnom, hogy éppen a munkáskezek hiánya, drágasága, tudatlansága és megbízhatlansága miatt, nem egy gazdaságban belátható időn belül a szemtermelés fogja a vezérszerepet vinni. Az ilyen helyen a belterjességnek azon formája lesz helyénvaló, ahol a viszonyoknak leginkább megfelelően csak néhány üzemágot karolunk fel, azonban ezek jövedelmezőségének érdekében minden lehető elkövetünk, más szóval intenzíven üzzük azokat. Intenzívebbé tesszük pedig akkor, ezen egyoldalúnak látszó termelést, ha a talajnak megadjuk mindazt, amit a növény termé-

szete megkíván, ha megadjuk a növény fejlődéséhez szükséges mindazon tényezőket, amelyeket az eredményes termelés tőlünk megkövetel, tehát nemcsak a kellő miveltést, hanem a megfelelő trágyázást is. A többtermelésnek egyik leg-hatalmasabb tényezője a jó vetőmag.

Az átlagtermések emelésén kívül, még más célt is szolgálhatunk a tudatos vetőmag megválasztással, ha mondjuk búzáink kedvezőtlen tulajdonságainak, mint a rozsd elleni csekély ellenállóság lehetőleg kiküszöbölésére is törekszünk, anélkül azonban, hogy az értékes jó tulajdonságokat, mint a korai érést, fagyállóságot, jó liszt minőségét elhanyagolnánk.

A földmiveltésügyi minisztérium tetemes áldozatokat hoz a gazdasági tudás fejlesztése érdekében.

Ezt a célt szolgálják a téli népies előadások, melyeket az ország minden részében tartanak és ezen előadásokban a szemléltetést is beleviszik a vetített képek segítségével.

Kívánatos volna, hogy aratás előtt tartatna a szemléltető előadás és ezen alkalommal nemcsak az egyes növényegyek tulajdonságai beszéltenének meg, hanem felhivatnának a gazdák arra, hogy éppen úgy, mint az állattenyésztésnél, a növénytermesztésnél is a tovább szaporítandó egyedek tulajdonságai megvizsgálandók.

Ezen szemle esetleg aratás után tartatna meg a gazdakörben, mondjuk, aratóünnepélylyel összekötött táncmulatsággal s a cél érdekében felkérnök a résztvevőket, hogy minél többen gyűjtsenek a szemlére anyagot.

Ezen szemlén a szépen kifejtett növény a maga egészében mutattatna be és pedig azon növényegyek, amelyeket a gazdák, a szemléltető előadások alapján nyert utasítások szerint szedtek össze, saját buzatáblájukból.

Az ilyen kiállításon a növényegyek nemcsak elbirálatnának, hanem szembe állítatnának a különféle jónak tartott és összeszedett egyedek, a gazdák saját birálatuk útján kiválasztanák azokat, amelyeknek elszaporítása a leginkább kívánatosnak mutatkozna.

Szó sincs róla, hogy az így meginduló növény kiválasztás és szaporítás nem egy esetben abbamaradna, különösen akkor, ha az ügy vezetője lankadni keztené, de az bizonyos, hogy az ilyen irányu munkálkodás mintegy iskolája lenne a mindinkább több tudatosságot kívánó gazdálkodásnak.

Gazdáink még elfogultak, nem tudják beleélni magukat teljesen abba a tudatba, hogy a mezőgazdasági termelésnek igen sok olyan ága van, ahol aprólékoságoknak látszó dolgok is nagyon is megszívlelendők.

KÖTSZER — MENTŐSZEKRENYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a „**RÓZSA**” **DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZERTÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM**
Gyógynövény beváltó állomás!

A földmivesiskolák, mint az alsóbbfokú gazdasági szakoktatás intézményei helyes vezetés mellett, a vetőmag megválasztásában rejlő többtermelés elvét észrevétlenül belevihetik a köztudatba.

Ma a gyakorlati gazdák és pedig azok, akik növényneveléssel is foglalkoznak, elismerik azt és úgy vallják, hogy a reális többtermelés szempontjából minden tudatos gazdának oda kell hatnia, hogy lehetőleg minél több növényegyet figyeltessek meg, miáltal elérjük azt, hogy az igen különböző vidékeknek meglesz ha nem is a kitenyészett, de a lehető legjobb anyagból álló vetőmagja.

(Vége.)

IRODALMI SZEMLE.

Emlékirat a szavatos gazdatiszti rendszer működéséről. A Fejér- és Tolnamegyei Gazdatiszti kör egy emlékiratot szerkesztett a szavatos gazdatiszti rendszernek a fokozatos bevezetéséről, amely *Lintner* Sándor elnök és *Ármos* Jenő titkár aláírásával a napokban jelent meg füzet alakban.

Különösen gazdatiszti körökben keltet érdeklődést e kis füzet, mert hisz a gazdatisztek érdekében íratott meg az emlékirat, de érdeklődniük kell iránta a birtokosoknak is, akikről egy részt szól a füzet és ezenkívül a tőkepenzes urainknak, akikről szintén megemlékezik.

Rámutat az emlékirat arra a természetellenesen kifejlődött versenyre, amely lyel az ingó tőke tulajdonosai rávetik magukat a földbirtokra és olykor a legelemből dolgok ismerete és gazdasági képzettség nélkül belevágnak a gazdálkodásba, vagy a földdel való merész spekulációba bocsájtkoznak. A bérlők a magas bérösszeg előteremtése és saját maguk fenntarthatása érdekében a talaj termőerejének a lehető tökéletes kihasználására törekednek, ami nem egyszer a talaj kizsárolására vezet és így a magas bérösszegek rövid időn belül meg fogják bosszulni magukat. A birtokok kihasználásánál és jövedelmezésénél az emlékirat egy bizonyos fokú «józan konzervatívizmust» ajánl, amely meghozná a maga áldását.

A modern bérgazdálkodást a gazdatiszti kezeléssel egyesíteni óhajtaná az emlékirat, amely gazdálkodási rendszer a szerzők szerint úgy a birtokosra, mint a gazdaság vezetőjére meghozná a bérgazdálkodásnak minden előnyét. Ez egyesített kezelési mód a szavatos gazdatiszti kezelés, amely nem új dolog nálunk, sőt hazai különleges viszonyaink szülöttje.

A szavatos gazdatiszti kezelésnek lényege az, hogy egy gazdatisztekkel álló terület bizonyos nagyobb terjedelmű birtoknak kezelésére szavatosság mellett vállalkozik. A szavatosság vonatkozik egyrészt az átvett értékeknek lényegükben sértetlen fenntartására, másrészt bizonyos minimális jövedelemnek beszolgáltatására, amelyen felül összeg a birtokos, vagy hasznélvező és a szavatos tisztség között méltányos kules szerint felosztás alá kerül. A gazdálkodást pénzügyi finanszírozza és bizonyos üzletterven és évi költségeloirányzaton belül minden kezelőtiszt legjobban belátása szerint szabadon cselekedhetik. Ellenben szigorú számadási kötelezettség áll fenn, amely egyrészt az átvett javak értékének ellenőrzéséhez, másrészt a jövedelemnek kiszámításához szükséges. A tisztség bizonyos mértékig kommunista gazdálkodást folytat, amennyiben az osztalék megszabásánál első

sorban nem az egyes gazdaságok jövedelme az irányadó, hanem az egész birtoktestté, mindamelllett az osztalék megszabásánál az egyes kerületek jövedelmzősége is figyelembe vétetik, amint azt alább kifejtjük.

A szavatossági rendszer inkább morális alapon mint anyagi biztosítékokon nyugszik, a forgó tőkét azonban nem nélkülözheti és amennyiben e rendszer bevezetéséhez egyáltalában bizonyos összegű pénzre volna szükség, azt az emlékirat az altruista banktól reméli engedélyezhetőnek. Mert hiszen ha pénz felett rendelkezzenek a gazdatisztek, egyszerűen beállanának bérlőknek, de a kérdésnek éppen az a lényege, hogy a szerényebb anyagi viszonyok között élő okleveles gazdák jobb körülmények közé kerülhessenek és egyúttal a földből több jövedelmet hozzanak ki a birtokos javára is. A birtokos és kezelő, ha jobb anyagi viszonyok között élhetnek, az óriási jelentőséggel bír szociális és közgazdasági szempontból egyaránt. Az emlékirat részletesebben ismerteti a szavatos kezelési rendszert, amelyre alkalmas esetleg még visszatérünk. A Székesfehérváron székelő «Fejér- és Tolnamegyei Gazdatiszti kör» elnöksége az emlékiratot az érdeklődőknek bizonyára készséggel meg fogja küldeni díjtalanul.

Magyarország közgazdaságának vezérférfiai. Ilyen címmel nemsokára érdekes és a maga nemében igen eredeti munka hagyja el a sajtót. A Danubius Kereskedelmi r.-t. (Budapest, VI., Szondy-utca 93.) kiadásában megjelenő mű az ország közgazdasági vállalatának vezetőit mutatja be életrajzok és arcképek változatos, élénk sorozatában. Minthogy e műnek nemcsak szakirodalmi, hanem informatív jellege is lesz, a «Magyarország közgazdaságának vezérférfiai»-ban hű tükrét találjuk hazánk közgazdasági és hiteléletének. Joggal számíthat e mű a legszélesebb kereskedelmi és pénzügyi körök komoly érdeklődésére, mert anyagát gondos körültekintéssel, nagybárra a helyszínén gyűjtik össze s elismert szakemberek rendezik sajtó alá azt. Nem száraz életrajzi adatok felsorolására szorítkozik ez a könyv, hanem színes, a személyeket és közgazdasági tevékenységüket hűen jellemző biográfiákat közöl, amelyekből úgy a szociológus, mint a pénzügyi szakember értékes anyagot meríthet. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok hitelképességének megítélése szempontjából meg épenséggel korszakalkotó segédeszköz látnok ebben a munkában, mert eleven és pozitív adatokkal ki fogja egészíteni a mérlegben közölt holt számok alapján alkotott hitelvéleményt. Örömmel üdvözljük ezt a könyvet, amelynek közkedveltségét már most meg merjük jósolni. Szakemberek és közgazdasági írók, pénzügyi és kereskedelmi vezérférfiak közreműködésével készül a munka s így reméljük, hogy nívós és értékes könyvet kapunk benne. A mű három kötetben fog megjelenni, még pedig: I. Nagyvárosok, II. Kisvárosok és III. Budapest szerint felosztva. A teljes mű ára 70 korona, de kötetenként is kapható. Az I. kötet 30 korona, a II. és III. kötet pedig külön-külön 20-20 koronába kerül.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Gyümölcsetartás. A gyümölcsöt a teljes érés előtt néhány nappal már le kell szedni s hogy az utóérés bekövetkezzék, száraz, szellős tiszta helyre helyezzük el azt. Oly fajtákat, melyek erős illattal bírnak, papírosba göngyölve kell raktározni, hogy minél kevesebb páro-

logjon el az illatból. Hosszabb időre elraktározandó őszi vagy téli gyümölcsnek szánt helyiségeket takarítsunk, szellőtessünk ki teljesen tisztára, szárazra, a polcokat s kivált deszkáikat kifogástalan tisztaságúvá kell tenni s ezekre papírost rakni, melyre úgy helyezendő egyenként a gyümölcs, hogy egyik a másikat ne érje. Természetesen a gyümölcs maga is tisztára s szárazra törleendő. Azután minden ablak, ajtó s egyéb nyílás, elzárása mellett néhány kénszalag gyújtandó meg, hogy a helyiségben a képződő kén-gőzöktől minden növényi s állati élősdiek tönkretétessenek.

+ **Az alma téli eltartására** kétféle mód ismeretes. Az első igen egyszerű és különösen annak ajánlható, aki nem rendelkezik gyümölcskamrával. 1. A téli eltartásra szánt almákat a kiválogatás után darabonként selyempapírosba csavarjuk, rétegenként egy megfelelő nagyságu hordóba rakjuk és minden egyes rétegre korpát, fűrészport vagy parafalisztet teszünk. A hordót ezután akármilyen kamrába helyezzük. Az eképpen elrakott almákat, hogy azok kifogástalan épségben mentől tovább álljanak, tanácsos, sőt egyenesen szükséges koronként átválogatni és a romlásnak indulókat kisselejtezni. 2. A nagyobb gyümölcsstermesztők azonban a gyümölcskamrákban szokták eltartani az almákat. A polcok rendszeren 70 cm. szélesek, 40 cm. magasak. Akinek ilyen nincs, könnyű szerrel rendezhet be magának gyümölcskamrát akár a föld felett, akár a föld alatt, pincében, sőt egyszerű szobában is. Mindkét esetben csupán arra kell ügyelni, hogy a kamra ne legyen túlnedves, nem egészen sötét, csupán mérsékelten homályos és a hőmérséklet télen 2-5 C°-nak feleljen meg. Ez volna minden, amit erről el lehet mondani és befejezésül még csupán azt jegyzem meg, hogy a gyümölcskamrát őszzel tanácsos kikénezní is, hogy a rothadást előidéző gombákat elpusztítsuk. A helyiséget ilyenkor 4-5 napig légmentesen zárva tartjuk és minden köbméterre 30 gr. közönséges rudként számítunk, amit előzőleg egy edénybe téve meggyújtunk. A gyümölcs berakása előtt pedig alaposan szellőzünk.

+ **Almabor elnyálkásodása.** Az almabor egyik nagy hibája, hogy igen hamar megnyalósodik, elnyálkásodik. Ezt a bajt a különféle nyálkaerjesztő gombák okozzák. Ismeretes dolog, hogy az erjesztő gombákra az almamustnak szüksége van, mert ők erjesztik meg borrá, azonban némely évben oly gyenge az almamust cukortartalma, hogy a megerjedés után az illető erjesztő gombát és egyéb nyálkát fejlesztő baktériumok tovább fejlődnek, minthogy a cukorból áterjedt szesz igen csekély. Ha elegendő, akkor az alkohol, szesz az erjesztő gombákat megöli és nem szaporodhatnak tovább. Dehát az almabor elromlásának fő hibája, hogy nem képződik benne elegendő szesztartalom. De emellett még más oka is lehet az elromlásnak: a csekély almasavtartalom és főleg a cersavhiány. Ez utóbbi eset akkor áll be, ha igen sok édes almát használunk almabornak. Mindeme bajon kétféle módon segíthetünk. Először más gyümölcslevek hozzáadásával vagy más mesterséges módok felhasználásával. Ha az almamustban kevés az almasav és cersav, akkor célszerű lueskoscörtelevetlet és naspolyanedvet hozzákeverni. Minthogy pedig az almamust nehezen kezd szeszess erjedésbe menni, azért leghelyesebb, ha az almamusthoz tiszta borszőlőerjesztőt adunk. Ez gyorsan megindítja az erjedést és az összes gyümölcslevek tartalmát szeszszé alakítja és az elnyálkásodás bak-

tériumait megsemmisíti. Ha pedig mesterségesen akarunk javítani a kész nyúl almaboron, akkor célszerű ezt nagy kádiban jól megseprüzni. Az így megcsapkodott bort tiszta kénezett hordóba fejtjük. Ha még gyümölcsédséget tartalmaz, akkor újra borszőlőerjesztőt adunk hozzá és megerjedni hagyjuk. Ez után célszerű egy hektoliter almaborhoz 10 gramm csersavat (tannint) keverni és ugy letisztulás után lefejteti. Az így kezelt almabort ha üvegekbe palackozzuk, egy-két évig megmarad, de tovább nem. Sőt, ha messzire szállítják, megtörik, megzavarodik. Azért legjobb csak annyit szüretelni, amennyit helyben tudunk elfogyasztani. Persze az almabor csak akkor jön szóba, ha bőséges termés van, amiről az idén, sajnos, nem beszélhetünk. (i-f.)

+ **A sertéshizlalás feltételei.** A hizlalásnál azt kívánjuk a sertésektől, hogy lehetőleg rövid idő alatt nagymennyiségű takarmányt fogyasszanak és mielőbb hussá, zsírrá és szalonnává alakítsák át. E célból elsősorban is nyugalomra van szükségük az egyes etetési időszakok között, azért a különben annyira előnyös mozgást a szabad levegőn, teljesen be kell szüntetni a hizlalás tartama alatt. A sertések jóllakott állapotban bizonyos tunyaságba esnek, mely a hizlalást előnyösen befolyásolja. Azért is be kell pontosan tartani az etetési időt, mert ha megkésünk az etetéssel, a sertések nyugtalanok lesznek, izegnek-mozognak, a vályuban keresnek s ezzel a hizlalást rontjuk. Ha a hizlalás elején burgonyát adagolunk, azt abrakkal keverve adjuk. Óvakojunk hízó sertéseknek nagyobb tömegű sőt nyújtani, mert a disznó nem sok sőt kíván s többnyire elég foglaltatik takarmányában s legfeljebb nagyon kis adag sőt szabad abba belekeverni.

+ **A leföldrött tej felhasználása.** Hoffmann L. németországi tanár következőleg nyilatkozott e tárgyban: A leföldrött tejet ne adjuk hizóknak, hanem növendékállatoknak, vemheseknek és igásállatoknak. A növendékmarha izmaira és csontozatára nagyon fejlesztőleg hat a leföldrött tej; a vemhes állatoknál pedig erők maradnak úgy a csontok, mint az izomzat, az állatok nem gyengülnek el, ha sovány tejjel lesznek itatva. Így tehát a leföldrött tej etetése folytán oly tulajdonságok lesznek előmozdítva úgy a növendék, mint a vemhes, valamint az igás állatoknál is, melyek éppen nem kívánatosak a hizóknál, sőt azoknál hátránynak tekinthetők.

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. állatkiállításának szakosztályának ülése.

Az E. G. E. állattenyésztési és kiállítási szakosztálya Kolozsvárt, 1913. évi október hó 25-én végrehajtó-bizottsági ülést tartott.

Elnökölt: báró Jósika Gábor.

Előadott: Tokaji László.

Jegyzett: Török Bálint.

Jelen voltak: Br. Huszár Pál, dr. Szentkirályi Ákos, dr. Papp József, Juhász Árpád, Pusztai Kálmán és Jászberényi András. Távolmaradását kimentelte dr. Mannsberg Sándor.

Elnök az ülést megnyitván — a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Szentkirályi Ákos és Jászberényi András tagokat.

Előadó a kiállításokról szóló jelentését a következőkben terjesztette elő:

Idei, XVII. erdélyrészi tenyészállatkiállításunk rendezésének előmunkálataihoz a lehető kedvezőtlen auspiciumok mellett fogtunk hozzá.

Az idei és a tavalyi hazarészi mezőgazdasági termésviszonyok gyengesége, a természeti csapások számos helyi kártétele és az általánosan rossz pénzügyi viszonyok oly mértékben megnehezítettek minden közcélú tevékenységet, hogy kiállításunk megtarthatásának kérdése is jó ideig bizonytalan volt.

Kiállítási helyiségünk területén is történt változás. Egyik nagy lóistállónk leégett. (Elismeréssel kell megemlítenünk, hogy az Adria biztosító intézet a legnagyobb előékenységet tanúsította a kárcset felvétele és megtérítése körül).

A város által megszavazott új kiállítási terület még pusztá és beépítetlen lévén, idei kiállításunkat csakis a régi helyen tarthattuk meg.

Egyetlen kedvező motívum az volt, hogy sehol az ország területén más kiállítás nem tervezetett.

Kiállításunkat, az ugyanakkor rendezett országos gazdagyléssel és gazdanappal egyidejűleg szeptember hó 5., 6., 7. és 8. napjain tartottuk meg, mondhatjuk: tisztességes erkölcsi és anyagi sikerrel.

Sikerről szólva, első helyen említem meg a földművelésügyi miniszterünk magas támogatását, aki jelentős, összesen 22.000 koronára menő díj és rendezési segélylyel tette lehetővé kiállításunk megtarthatását.

Díjakat tűztek ki a következők:

Kolozsvár városa	400 kor.-t
Erdélyi magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egylete	300 "
O. M. G. E.	200 "
olozs vári Takarékpénztár és Hitelbank r.t.	200 "
Tordaaranyos várm. gazd. egyl.	100 "
Udvarhely várm. gazd. egyl.	100 "
Lészai Ferenc	50 "
Szamosujvár városa	25 "

Érmeket adományoztak:

Baromfitenyésztők Országos Egylete: 1 arany, 1 ezüst és 1 bronz érmet;

Erd. Méhész Egylet 1 arany, 2 ezüst és 3 bronz érmet.

Kiállításunkat 5-én délelőtt 11 órakor dr. Bartóky József földmiv. min. államtitkár (a földm. miniszter képviselőjében) Edvi-Ilés Aladár min. tan. (a keresk. miniszter képviselőjében) és számos más miniszteriumi és közéleti előkelőség és kiválóan szép és nagyszámu gazdaközönység jelenlétében — nyitotta meg br. Jósika Gábor rendező-bizottsági elnök és üdvözölte a miniszter kiküldött képviselőjét.

Bartóky államtitkár meleg szavakkal mondott köszönetet a szíves fogadtatásért, tolmácsolta a miniszter jóindulatu érdeklődését és üdvözetét és azután az elnök és a csoportbiztosok kalauzolása mellett a kiállítást megtekintette. A délelőtt és

délután összesen mintegy három óra hozs száig tartott szemle után az államtitkár teljes elismerésének adva kifejezést, távozott el a kiállítás területéről.

Az állatkiállítás keretében kiállított az egyes osztályok közül a lóosztályban: 65, a magyarfajta szarvasmarha osztályban: 250, a Riska csoportban 4, a nyugati fajta szarvasmarhák csoportjában 73, a bivalok csoportjában 4, a juh osztályban 158, a sertések csoportjában 127, a baromfi csoportban 450, a házinyulak csoportjában 6 drb. állat. A folyó évi kiállításokon bemutatott állatok száma alatta van az 1910. évi eredménynek, de megfelel az 1906. évben bemutatott állatok számának.

Kollektív csoportokat mutattak be a vármegyék népies magyarfajta szarvasmarha tenyésztéséből a Szolnok-Doboka és Kisküküllő megyei Gazdasági Egyesületek.

Végrehajtó bizottság a jelentést tudomásul veszi azzal a hozzáadással, hogy a mennyiben lehetséges volna, az elnökség kössön egyezséget a várossal, a helydíj kérdésében olyformán, hogy a város a hátralékos istállóber, valamint az istállóban a katonalovak által okozott károk megtérítésének a szakosztály részéről való elengedése fejében, engedje el a kiállítások alkalmával lefoglalt terület használatáért kívánt bérösszeget. Amennyiben pedig egyezség kötése a város hajlandó nem volna, a végrehajtó bizottság megbizza az elnökséget, hogy a helydíjat kifizesse, ezzel szemben azonban ha szükséges, az egyleti jogtanácsos útján, peres uton is hajtsa be a várostól a szakosztály követelését, annak kamataival együtt.

Előadó beterjeszti a pénztári hivatalnak a szakosztály vagyonáról szóló jelentését.

A szakosztály 1913. évi április hó 20-án tartott rendes közgyűlésén kimondotta, hogy a szakosztályi részjegyek beváltását egyszersmindenkorra szünteti, mely határozat véglegesítése előtt egyleti jogtanácsos véleményét kikéri.

Dr. Papp József e. jogtanácsos a részjegyek beváltásának beszüntetését a részjegy tulajdonosokkal történő kölcsönös megállapodás alapján tartja csak keresztülvihetőnek, még pedig olyan formában, hogy minden részjegy tulajdonoshoz felhívás és kérelem intéztessek a szakosztály sivar anyagi helyzetének feltárása mellett aziránt, hogy a részjegyek értékét adományozza a szakosztálynak, illetve annak kisorsolás útján leendő beváltásáról mondjon le.

Végrehajtó bizottság a jogtanácsos véleményét helyesléssel magáévá tette.

Előadó bemutatja a régi kiállítási oklevelet különféle színekkel nyomva, végrehajtó-bizottság a lila színben nyomottat határozta megrendelni.

A végrehajtó-bizottság nevében dr. Papp József köszönetét fejezi ki Jósika Gábor báró ömértóságának azon fáradtságot nem ismerő kiváló munkásságáért, amelylyel a kiállítások rendezési ügyeit vezette és külön is kifejezi a szakosztály

köszönését azért, hogy a szakosztálynak a kiállításokkal kapcsolatban felmerült kérdéseit és egyéb ügyeit személyes közbenjárással eredményesen intézte el a miniszteriumban.

Több tárgy nem lévén, az ülés az elnök elterelésével véget ért.

Szarvasmarhatenyésztési szakértekezlet Kolozsvárt.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya okt. 29.-ére egy szarvasmarhatenyésztési szakértekezletet hívott egybe, amelyen *Dózsa* Endre alispán elnöke alatt, a kolozsmegyei gazdák élénk érdeklődése mellett, az új vármegyei állattenyésztési szabályrendelet keretein belül, a kolozsmegyében, jobban mondva a Kolozsvár város környéki községekben tenyésztendő tejelő szarvasmarha fajta megválasztásáról, tenyésztésének támogatásáról folytatott beható vitát a szép számban megjelent gazdák és szakképzettek.

A vitát az elnökség felkérésére *Jászberényi* András gazd. ak. tanár előadása vezette be, ki a Kolozsvár környéki falvakban termelt tejnek kedvezően való értékesíthetése okából a jobban tejelő szarvasmarha fajták tenyésztését tartja támogatandónak. A fajta megválasztásánál szem előtt tartandónak tartja, hogy az igénytelen és olcsó is legyen. Felsorolta azon községeket, amelyekben a nyugati fajta tejelő marhák tenyésztése támogatandó volna, így névszerint: Szászlóna, Szászfenes, Gyalu, Kajántó, Szamosfalva, Dezmér, Alsózsuk, Válaszút, Bonchida, Györgyfalva, Kolozskara, Bács, Szucság, Türe, Mákó, Magyargorbó, Jegenye, Magyarnádas és Egeres községek, valamint Kolozs r. t. város. Tenyésztendő fajtául a szimmenthalit ajánlja. Ezzel szemben felolvassa *Szász* Ferenc pusztakamarási uradalmi intéző levelét, aki — amennyiben a nyugati fajta szarvasmarhatenyésztés bevezetése mondatnék ki egyes községekben, — a borzderest ajánlja. *Jászberényi* András bevezető előadása végén, javasolja az értekezletnek, hogy amennyiben valamely idegen fajta tenyésztése mellett megállapodás jönne létre, annak a bevezetése csak lassan és fokozatosan történjék, amikor már több évi tapasztalat azt mutatja, hogy a választott fajta bevál, akkor majd lehet szinte rohamos léptekkel haladni a fajta tenyésztésének általános bevezetésével, amennyiben ezt a vármegyei szabályrendelet megengedi.

Jósika Gábor br. volt az első felszólaló, ki a nyugati fajta szarvasmarhának Kolozsmegyében való elterjedését mintegy 30-35 évre visszamenőleg megvilágította. Rámutatott arra, hogy a nyugati fajta szarvasmarhákat a kendilónai, fenesi uradalmak, valamint a kolozsvári gazd. ak. hozták be elsőnek, ezelőtt mintegy 30-35 évvel. A behozott marhák igényesek, érzékenyek, tulfinomak voltak a mi viszonyainkhoz. Jó borjut nevelni utánuk nem lehetett, miért is a borjuk ára olcsóbb volt, mint a magyarfajta te-

henektől származó borjaké. A kisgazdák — mert olcsó volt — szívesen vették és nem tenyésztették, csak tartották. Példát hoz fel br. *Jósika* Gábor arra, hogy ha a magyar marhának megadják azt a jó tartást, utánjárást, amit a nyugatinak, az is rövid idő alatt jóval több tejet ad. A tejelő képességet pedig fokozni lehet az okszerű kiválasztás útján való továbbtenyésztéssel, amint ugy. ö. Kolozskarán, mint Lészai Ferenc Magyargorbón saját tenyésztésében tette és amint teszik ezt a kolozsvári kisgazdák, akiknek a körében az E. J. M. Sz. T. E. által rendezett egy éves tejelő verseny nem remélt szép eredménye bebizonyította, hogy a magyar marhát ez irányban ki lehet tenyészteni, csak jól kell táplálni. Kéri az értekezletet, hogy mielőtt a vita megindulna a behozandó nyugati fajta megválasztása felett, határozzon, hogy egyáltalán hozzanak-e be, vagy sem?

Likl Károly gazdasági főfelügyelő felszólalásában nem óhajt egyik marhafajta felett sem pálcát törni. Ugy véli, hogy míg a községek a magyar marha tenyésztését kívánják folytatni, hagyni kell. A nyugati fajták támogatása csupán abból álljon, hogy zugbikák tartását ne engedjék meg és a vármegyei állattenyésztési szabályrendeletben előírt bikatartási kötelezettséget szigorúan fogantassák és ezzel a nyugati fajta marhák tovább terjesztését helyes irányba tereljék. Statisztikai adatokból megállapítja, hogy a borzderesek nem csak Magyarországon, de hazájukban is eddigi térfoglalásukból az utóbbi időben rohamosan és sokat veszítettek a pirostarka javára. Kolozsmegyében való tenyésztésre a szimmenthalit ajánlja. Felemlíti, hogy míg ezelőtt 20 évvel a magyar marha 91%-át képezte az ország szarvasmarha állományának, ma 23.2%-át teszi ki mindössze.

Báró Jósika Gábor a magyar marha létszáma csökkenésének magyarázatául felemlíti azon óriási engedményeket, sőt díjtalan osztogatásokat, amelyek történtek országszerte a nyugati fajták terjesztése érdekében. Ha a magyar marhát osztogatnák így, az ismét elfoglalná régi helyét, annál is inkább, mert a nyugati fajtákat költséges vérfelújító eljárások nélkül eredeti képességeik megőrzésével fentartani, tudott dolog, hogy nem lehet. A nyugati fajták importálása háromszor annyiba került az államnak, mint amennyi hasznot abból a nép látott. Az adóból bizonyára nem kapta meg az állam a várt hasznot. Terjedt a nyugati marha a nép körében, mert ingyen vagy olcsón kapták. Hogy a nyugati marhák importja miibe került az államnak, arról kimutatást tudomása szerint soha sem közöltek eddig, mindig csak egyoldalul az elért eredményeket publikálták. Azon óhajlásának ad kifejezést, hogy az importra fordított összegről részletes kimutatás készítenék, hogy a nyugati marha jövedelmezőségét illetőleg ily formában is lehetne számításokat eszközölni.

Jakab László annak a kimondását javasolja, hogy a nyugati marha támo-

gatása a vegyes anyag helyes irányításából álljon.

Báró Huszár Pál felszólalásában utal arra, hogy eddig a magyar marha tulajdonosok fizettek: rovatalt, bika beszerzési és tartásdíjat, a nyugati fajta tehén tulajdonosok pedig zugbikákkal ingyen fedeztettek. E lehetetlen helyzet tette szükségessé az állattenyésztési szabályrendelet átdolgozását.

Rosenberger Sándor a bikák beszerzésénél nem annyira a külső, mint a belső tulajdonságok figyelembe vételét és szem előtt tartását tartja szükségesnek.

Dr. Sipos Gábor és *Szikszai* Ferenc szóltak még a tárgyhöz. Végül *Jászberényi* Andrásnak a felszólalásokra való reflektálása után, *Dózsa* Endre elnök határozatképpen kimondotta, hogy a vármegyében valamint a Kolozsvár környéki községekben is az erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarha tenyésztése fentartandó és fejlesztendő és azon községekben, ahol a nyugati marhák száma a 40-et meghaladja, ott szimmenthali bika szerzendő be hivatalos uton. Elnök köszönését fejezve ki *Jászberényi* Andrásnak tartalmas előadásáért, valamint a felszólalóknak a hozzászólásaikért, az értekezlet véget ért.

—k—l.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Tenyészlovak kedvezményes szállítására jogosító igazolványok kiállítása. A földművelésügyi miniszter a tenyészlovak kedvezményes szállításra jogosító igazolványok kiállítását a vármegyei főszolgabírák, illetve városi tanácsok ügyköréből elvonta és a m. kir. gazdasági felügyelőségre bízta.

Védekezés a ragadós állati betegségek ellen. A földművelésügyi miniszter törvényhatóságokhoz intézett körrendelete értelmében ezentúl a legszigorubb büntetés terhe alatt, köteles minden állatbirtokos, mészáros, hentes, pásztor, gyepmester, továbbá mindenki, aki állatok gondozásával és felügyeletével van megbízva, a községi előjárásnak azonnal bejelenteni, hogy ha a gondozásuk alatt álló jószág keleti marhavész, ragadós tüdőlob, lép-fene, veszettség, lakonykór, ragadós száj-és körömfájás, juhhimlő, tenyészbenaság, ivarszervi hólyagos kiütés, ló, szamar és öszvér-rühkór, sertésorbánc, sertéspestis, bivalyvesz, sercegő üszök, baromfikolera és tyukpestisben megbetegedett, vagy elhullott. Elrendeli a miniszter, hogy ahol az állatorvos sertésveszt állapított meg, ott a hatóság intézkedjék, hogy a fertőzött udvar, vagy tanya, zárlat alá helyezzék s az ilyen helyek bejáratánál »Sertésveszt« feliratu táblák helyeztessenek el. Az ilyen helyeken még az állatok alá vitt almól és azok trágyáját is külön kell tartani s tilos azt olyan helyre vinni, ahol sertések legelnek. Valamint tilos az is, hogy az ilyen fertőzött udvarokba sertéskereskedők, miskárolók és hentesek, mint kik a bajnak legbiztosabb széthurcolói, bemehessenek.

Allategészségügyi értesítő. A sertésveszt fennállása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába bevitele: Beszterce-Naszód vármegye óradnai járásából.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kinevezés.** A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztiek létszámában Nagy Vince erdőigazgatót miniszteri tanácsossá kinevezte.

— **Darányi az aktuális gazdasági kérdésekről.** A Magyar Gazdaszövetség a Darányi Ignác elnöklete alatt rendkívüli érdeklődés mellett megtartott igazgatóválasztmányi ülésével kezdte meg bőséges téli munkaprogramját, melynek körvonalai a nagy lelkesedéssel fogadott elnöki beszédben rajzolódtak meg. Darányi programszerű elnöki megnyitójában elsősorban is az E. G. E. birtokpolitikai gyűléséről emlékezett meg, mondván: *mindenekelőtt utalnom kell a kolozsvári nagygyűlésre*, amely a telepítés és birtokfeldarabolás kérdéseivel foglalkozott s a melynek eredménye minden várakozást meghaladott. Azt hiszem, elismeréssel emlékezhetünk meg e gyűlés szervezése körül gróf Bethlen István igen tisztelt tagtársunknak hazafias működéséről. Örömmel láthatjuk, hogy mindinkább tért foglal az a meggyőződés, hogy a telepítési és birtokfeldarabolási kérdést, szóval a birtokpolitika nagykérdését nem lehet másképpen, mint törvényhozási úton, egyetemes és megelégedő áldozattal biztosított akcióval sikerrel vezetni. A birtokpolitika kérdésével behatóan foglalkozva áttért egyéb aktuális kérdésekre is. Az utóbbi hónapok — úgymond — igazat adtak nekünk abban is, a miket a börze üzemei és visszaélései tekintetében jövendőtünk. Ezek sok irányban valóra váltak, úgy, hogy azt hiszem, ha valaha, most itt van az alkalmas időpont arra, hogy a börzereform valahára foganatosíttassék. Nagyon nehéz viszonyok között vagyunk. Különösen ha az általános közgazdasági viszonyokat vesszük. Irigykedve nézünk Ausztriára, ahol egyedül a gaffiai inség enyhítésére száz milliót szándékoznak fordítani. Látjuk azt is, hogy külkereskedelmi viszonylatainkban egyes hatós társaságok támogatására milliók kiadása van tervbe véve. Ily körülmények között fájdalmas, hogy a mezőgazdaságot illetőleg mostohább elbánást találunk. Fájdalmasan esik nekünk az, hogy a kisgazdák altruisztikus intézetei megfelelő támogatásban nem részesülnek, sőt hogy legujabb értesülésünk szerint még a törvényhatóságok is kezdik felmondani a hitelszövetkezeteknél lévő betéteiket. Látjuk, hogy áraink hanyatlanak. Eladni majdnem semmit sem tudunk. Tartozásaink után aránytalanul nagy kamatot fizetünk. S mindamellett a járványoknak Damokles kardja lebeg állattenyésztésünk felett. Ily körülmények közt vámvédelmünket és állategészségügyi oltalmunkat egyfelől leszállítani, másfelől az ipari vármok mesterséges kihasználását kartellek útján lehetővé tenni: az igazság és a méltányosság legelemibb elveivel ellenkeznek. A gabonavámokat illetőleg az az álláspontunk, hogy azokat csökkenteni nem lehet, de nem lehet megkerülni sem. Közbevetőleg megjegyzem, hogy a közelgő görög szerződésre való tekintettel bortermelésünk szempontjából elleneznünk kell a mazsolavám leszállítását. A mi pedig a Balkánról a levágott hus behozatalt illeti, mi azt a törvényes husvám megfizetése és azon kautélék mellett, amelyek a határon szerződésileg megszabattak, korlátozni nem kívánjuk. De az összkontingenst, amely már is meghaladtatott, tovább emelni lehetségesnek nem tartjuk, mert ezen vámkedvezményt élvező összkontingens emelése annyi volna, mint az

1917-ig nekünk e téren biztosított vámvédelmet egyoldaluan leszállítani. Ez annál veszedelmesebb lenne, mivel az állatárak, amint tudni méltóztatnak, csökkenést mutatnak. Ragaszkodnunk kell az állategészségügyi egyezményhez és oltalomhoz is, még pedig úgy az élőállat behozatalt, mint az élőállat átvitelt illetőleg is. Könnyen megtörténhetnének, hogy behurcolják a járványt, akkor Németország a fennálló kereskedelmi egyezmény értelmében elzárna marhakivitelünk elől a határt, ami országunkra nézve egy nagy és vézetes csapást jelentene. Szükségesnek tartom, hogy a Balkánról a határ-csempészet is korlátoztassék még pedig az által, hogy sokkal radikálisabb szabályok foganatosíttassanak, mint eddig. Tudjuk, hogy az eddigi szabályok sem megfelelőek, sem kielégítőek nem bizonyultak.

— **A dohánybevéltési határidő megállapítása.** A magyar királyi dohányjövédéki központ igazgatósága most tette közzé az egyedáruság részére engedély mellett termelt dohány bevéltésére kiküldött bizottságok működési tartamáról szóló kimutatást. A dohánybevéltést eszerint meggyenként, a zárójelben lévő állomásokon a következő napok alatt fogják lebonyolítani Erdélyben: Fogarasmegyében (Fogaras) február 11-től február 18-ig, Marostordamegyében (Marosvásárhely) január 2-től január 14-ig, valamint február 24-től február 27-ig. A bevéltés gyors és sima lebonyolítására a jövedék központi igazgatósága minden intézkedést megtett.

— **Kolozsmegyei gazdák gyűlése.** Népes gyűlést tartott szerdán d. u. Dózsa Endre elnöklete alatt az E. G. E. kolozsmegyei osztálya, amelyen dr. Cséser Lajos előadó bemutatta Ghyllányi Imre báró földmiv. min. beköszöntő levelét, jelentést tett a kolozsmegyei gazdaköröknek a kolozsvári kiállítások alkalmával tett kirándulásáról. Az elnökség előterjesztésére Kolozs r. t. város szőlőtelepe kutjának építési költségeihez hozzájárultak, majd a vármegyében rendezett és rendezendő szántás-, trágyatelep stb. versenyekről beszámolva, előadó előterjesztése alapján a téli háziipari tanfolyamok programtervezetét a szakosztály egyhangulag elfogadta. Gyűlés után szarvasmarha tenyésztési szakértekezlet volt, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

— **Országos kukoricakiállítás Budapest.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által február hónap folyamán rendezendő országos kukoricakiállítás iránt igen élénk az érdeklődés ország-szerte. Bejelentések sűrűn érkeznek, kik között igen sok a magnemesítő is. A termelők kiállítási térdíjat nem fizetnek, így tömeges részvételük biztosítva van. Felvilágosítást az O. M. G. E. (IX., Köztelek-utca 8. I.) titkári hivatala ad.

— **Cholnoky Jenő előadása a földgázról.** Az erdélyi földgázról tartott igen érdekes és vetített képekkel illusztrált előadást a Kolozsvári Kereskedelmi Csarnokban dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár. A felolvasó estélyen, amely egyben a Kereskedelmi Csarnok által rendezendő előadás-sorozatnak első s megnyitó előadása volt, igen nagyszámu és előkelő közönség volt. Cholnoky professzor előadását megelőzőleg Tamásy István elnök üdvözölte az előadót és bevezető beszéddel nyitotta meg az előadás-sorozatot. Ezek után Cholnoky Jenő professzor tartotta meg érdekes és színes előadását, melyben részletesen ismertette a földgáz-képződést és annak kiterjedését, reá mutatva különösen arra, hogy Magyarországnak, mint mezőgazdasági államnak inkább a caliumsóra, mint a földgázra lett volna nagyobb szüksége. A földgáz

— úgymond — egy fejlettebb ipari kultúrát igényel, hogy használhatóságának teljes mivoltában kidomborodhassék.

— **A konyhakerti termények szövetkezeti értékesítése.** A «Kolozsvári Gazdasági Egyesület» Török István dr. elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésén elhatározták, hogy a tagok által termelt konyhakerti termények szövetkezeti úton való értékesítése ügyében mozgalmat indítanak. A termőföldek öntözhetővé tétele érdekében illetékes helyen lépéseket tesznek. Végül kimondották, hogy a különböző műtrágyafélékkel kísérletezni fognak.

A Dr. Borovszky-féle szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb házi-szere. A Borolin a fájdalokat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolinyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbaüveg 50 fillér.

2762

— **Madárvédelem.** Évenként milliókat tesz ki az a kár, melyet a cserebogár, sáska és egyéb rovarok okoznak a kertekben, gyümölcsösökben és vetésekben. Ezeknek a kártékony állatoknak irtásánál nincs az embernek jobb segítő-társa a madaraknál. Megmérhetetlen az a kincs, amit a cinege és más madarak pihenést nem ismerő szorgalma ment meg az embereknek és ezeket a szorgalmas kis munkásokat legjobban pusztítja az ember. Kolozsvár városa felhívást intézett most a polgárokhoz, hogy tartsák vissza gyermekeiket a fészekszedéstől, figyelmeztessék a fészekfosztogatókat és madárpusztítókat arra, hogy mekkora kárt okoznak lelketlen szórakozásokkal. A tetten érteket jelentsék be a főkapitányi hivatalnak. A törvényhatóság által az «Állatvédelemről» alkotott szabályrendeletnek 16. §-a értelmében: «A hasznos és az éneklő madarakat zaklatni, lövöldözni, kaptánnyal, parittyával, lépveszővel stb. roncsoló eszközökkel, vagy szerekkel elnyomorítani, irtani ugyszintén fészkeket rongálni és tojásaikat vagy fiaikat elszedni tilos. Az ezen szabályrendeletbe ütköző cselekmények kihágást képeznek, melyek a 19-ik §. értelmében 100 (egyszáz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel behajthatatlanság esetén 5 napig terjedhető elzárással büntetendők.» A városi tanács a madarak védelmére mesterséges fészkekkel, buvóodukat, tél idejére meg etetőket szándékozik elhelyezni a város területén levő parkokba, kertekbe. Felkérte azért polgárait, hogy a maguk részéről is karolják fel a madarak védelmének ügyét. Akik hajlandók kertjeikben bármiféle madárvédelmi eszközöket elhelyezni és kötelezik magukat azoknak jókarban tartására, a városi tanács (V.) gazdasági ügyosztálya díjtalanul boesátja azokat rendelkezésre. E példát a többi erdélyi városok is követhetnék a hasznos madarak védelmében.

— **A genti nemzetközi kiállítás brit pavillonjában** a brit kormány egyebek között halászlai kiállítást is rendezett be, amely a szemléltető megismerteti a brit halászlai módszerével, annak változataival, fejlődésével és ezenfelül bemutatja a kontinens gazdáinak és állattenyésztőinek a világhírű brit állat típusokat. A kontinentális országok tenyésztői már régi idők óta elismerték a brit pedigree állatoknak

a hazai tenyésztések javítására szolgáló becsét. A brit tenyésztés a nemzedékek egész hosszú során át lett a maga tisztaságában fenntartva, úgy, hogy ezáltal Nagybritániában határozott állattípusok alakultak ki, amelyek kiválóan alkalmasok arra, hogy faji jellegüket átszarmaztassák. Ezenfelül Nagybritánia változatos éghajlati és talajviszonyai azt is előidézték, hogy az állatok változatos típusai alakultak ki, úgy, hogy a brit tenyésztők méltán büszkélkednek azzal, hogy a brit tenyésztés oly változatos jellegű állattípusokat állított elő, amelyek alkalmasak arra, hogy a világ bármely részében megfeleljenek különféle helyi viszonyoknak. A kiállítás fényképek alakjában mutatja be a legjelentékenyebb brit tenyésztési lovakat, szarvasmarhákat, juhokat és sertéseket, továbbá diagrammokban és leírásában ábrázolja, illetve tünteti fel azoknak jellegzetes tulajdonságait és az állati termékek átlagos mennyiségét.

— **Pályázat gazdatiszti segélyre.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete pályázatot hirdet a Fintor Dezső-féle alap 210 korona kamatára. Pályázhat minden okleveles keresztény vallású gazdatiszt egész családjá, ha az elhunyt férj után vagyon nem maradt és az özvegy nyugdíj a még kiskorú és önálló kenyérkeresettel nem bíró gyermekek neveltetésére adott segélyvel, vagy bármi néven nevezendő anyagi támogatással együtt meg nem haladja a 2000 koronát. Pályázhat még a gyermektelen özvegy, ha nyugdíjban, vagy segélyben 700 koronát sem kap s ötven évet elért, továbbá bizonyos körülmények tekintetbevételével az árvák is. A segélyt decemberben folyósítják. A folyamodások bélyegmentesek és okmányokkal felszerelve a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének igazgatóságánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25. I.) nyújthatók be.

— **Közlöny.** A szeszdóra vonatkozó 1908: XXVIII. t.-c. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensért nyújtható kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdekből kikerülő moslékot vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el. A törvény ezen rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó évi október hó 1-től december hó 31-ig terjedő időszakban Hirsch Ödön kolozsvári cégnél (Magyar-utca 43) 2000 q szárított szeszmoslék kerül eladásra. Felhívjuk ez uton is a gazdaközöniséget, hogy amennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül fentnevezett szeszfőzdevállalkozóhoz.

— **A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése.** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének 1912-13-ik (huszonegyedik) üzletve 74,278 K 98 fillér tiszta üzleti nyereséget tüntet fel, melyből az üzletrészek 5%-a levonásával marad 28,609.75 K tiszta nyereség. A szövetkezet pénzügyi forgalma 68,384,446.53 K-t tett ki, míg a könyvelési forgalom 213 milliót. Ez óriási forgalom élénken mutatja, hogy a szövetkezet milyen elterjedtségnek örvend és hogy a gazdák milyen nagy tömege veszi igénybe a «Mezőgazdák» közvetítését. Az idén már új székházat építettek, melynek díszes csarnokában ez év október 29-én d. e. 10 órakor tartják meg az idei rendes közgyűlést. A jelen gazdasági viszonyai minden téren éreztetik gátló hatásukat, természetesen tehát, hogy a Mezőgazdák Szövetkezte is kétszeres figyelemmel intézte tranzakcióit, melynek következménye az lett, hogy minden súlyos

helyzet dacára is figyelemre méltó nyereséget tüntethet fel a tagoknak adott osztalékon felül. A taglétszám, bár a taggyűjtést a lefolyt üzletévben nem szorgalmazták, mégis 28-cal emelkedett, úgy, hogy az összes tagok száma 1879 és így az alaptőke 925,600 korona.

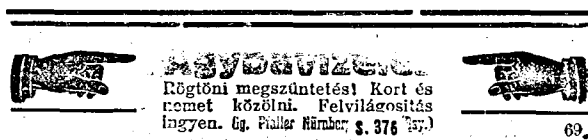
— **Az O. M. G. E. vidéki előadásai.** Az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» a vármegyei gazdasági egyesületekkel karöltve most állapítja meg a vidéken rendezendő gazdasági előadások tervezetét. Felbivta az O. M. G. E. a társegyesületek t. hogy mielőbb nyilatkozzanak az iránt, hogy hol és mikor kívánják megtartani a közösen rendezendő előadásokat, milyen közérdekű kérdéseket kívánnak kitűzni tárgyalásra, igényt tartanak-e a központ által kiküldendő előadókra s kiket óhajtanak előadókul megnyerni. A vidéki előadások tervezetének megállapításánál az érdeklődés mértéke és a jelentkezés sorrendje szolgál alapul. Itt említjük meg, hogy tűz, jég, élet stb. biztosítás kérdéséről a Gazdák Biztosító Szövetkezetének kolozsvári vezérképviselője a Kolozs, Szolnok-Doboka, Torda-aranyos, Maros-Torda, Alsófehér, Beszterce-Naszód és Szebenmegyei gazdakörök részére teljesen díjtalan előadásokat tart, ha eziránt egyszerű levelező lapon a vezérképviselőt (Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 35.) megkeresik.

— **Országos kukoricakiállítás.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az I. országos kukoricakiállítást 1914. tavaszán minden körülmények közt megtartja. A kiállításra felküldendő anyagot a «Magyar Mezőgazdák Szövetkezte» Alkotmány-utcai székházának helyiségeiben rendezik el, ahol egy a kukoricakiállítás, mint a vele kapcsolatos különleges gépkiallítás kényelmesen áttekinthető lesz. Az előmunkálatok Jeszenszky Pál királyi tanácsos, ügyvezető titkár vezetésével serényen folynak. Mindazok, akik a kiállításon részt akarnak venni, közöljék szándékukat mielőbb a rendező bizottsággal (Budapest, IX. Köztelek-utca 8.) mely a szükséges nyomtatványokat és felvilágosításokat azonnal megküldi.

— **Gyümölcscesmeték és szőlővesszők állami engedélyezése.** Illetékes helyről arra figyelmeztetik a gazdaközöniséget, hogy úgy az állami gyümölcscesmete kertekből kért gyümölcscesmeté iránti folyamodásokat, valamint az állami szőlővessző szaporító telepekről kért szőlővessző iránti folyamodásokat ne egy, hanem külön-külön írásban juttassák rendeltetési helyükre. Erre azért van szükség, mert a szőlővesszőket a vincellériskolai igazgatók, illetve a kerületi szőlészeti és borsászati felügyelők adják ki, ellenben a gyümölcscesmeték kiosztását a földmivvelésügyi miniszterium gyümölcsészeti osztálya végzi és így az együttesen előadott kérelmek szabatos, kért időre való elintézése nem várható.

— **Olcsó méz beszerzése.** A földmivvelésügyi miniszterium értesítése szerint Kalocsán és vidékén 200 métermázsánál több méz termelt, melynek nagyban vételénél az ára kilógrammonként 1 korona 20 fillér, a kaposvári kerületben pedig a pergetett méz kilója 90-100 fillér. Azok a méhészek, kik a beteleléshez mézrel kívánnak venni, forduljanak közvetlenül a kerületi szaktanárokhoz, kiknek a szükséges bődönök is rendelkezésre állanak. Az ilyen méz beszerzéséhez a földmivvelésügyi kormány anyagi támogatást nem ad a méhészeknek.

— **Figyelem!** A Dr. Borovszky-féle szabadalmazott Borolin háziszter gyártói, a dohányjövődéki központi igazgatóság 1884-1913 számú rendeletével a dohánygyárak betegséggelző pénztárának szállítói.

A MAGYAR

JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

— (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

bizalmi tőrffiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

KERESEK

belterjesebb gazdaság önálló vezetésére, egy ügyes régi gyakorlattal bíró

BÉRESGAZDÁT.

Cim: A kiadóhivatalban. 2973

4 ÁLLAMDÍJ
22 ELŐRENDŐ NYITVETÉS

PEFA

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mázoláshoz teljesen készen vakolatra fára és vasra
Nőre vétele 1804 sz. a.

LUTZ EDE ÉS TÁRSA

FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII. ORNAGY-UTCA 4.

2767 I.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A KOLOZSVARI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámítol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratúval. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktárába be vannak tárolva.

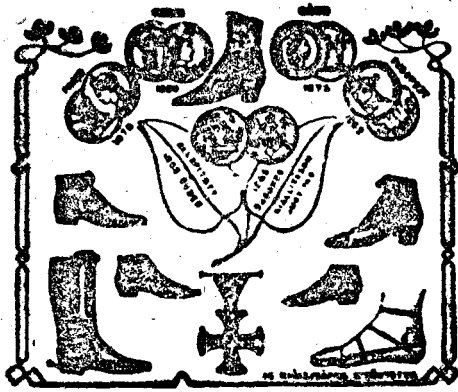
Áruraktárába áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

Vizakna város tanácsától.

Szám: 4376—1913.

Eladó tölgymakk.

Vizakna város 1300 kat. holdnyi tölgyes erdejében termett tölgymakk felétetésre eladó. Árverés. Itatók könnyen berendezhetők. Felétetési határidő: Április 30-ika.

Feltételek a városi tanácstól megtudhatók. Zárt ajánlatok november 20-ig adandók be, amikor azok felett a városi tanács dönt.

Vizaknán, 1913. évi október hó 23-án.

A városi tanács.

Ambrus Károly,
polgármester.

2996

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. — Érvényes 1913 október 1-től.

Gy. 700	Gy. 210	Sz. 615	Gy. 1050	Sz. 820	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 720	Gy. 735	Sz. 615	Gy. 940	Gy. 125
" 316	" 1032	" 722	" 745	" 834	érk. } Kolozsvár	ind.	" 619	" 1054	" 637	" 113	—
" 613	" 1051	" 832	" 808	" 904	ind. } Aranyos-Gyéres	érk.	" 544	" 1020	" 612	Sz. 1256	—
" 720	" 1223	" 1017	" 912	" 1024	érk. } Kocsárd	ind.	" 413	" 907	" 448	" 1146	—
" 743	" 101	" 1057	" 934	" 1055	érk. } Tövis	ind.	" 330	" 842	" 415	" 1120	—
" 826	" 214	" 1232	—	" 1209	érk. } Küküllőszeg	ind.	" 219	" 800	" 308	" 1029	315
" 845	" 301	" 156	—	" 1234	ind. } Kiskapus	érk.	" 155	" 749	" 225	" 955	300
" 908	" 346	" 229	—	" 101	érk. } Segesvár	ind.	" 122	" 728	" 156	" 925	232
" 949	" 502	" 321	—	" 157	érk. } Héjasfalva	ind.	" 1231	" 656	" 1257	" 837	158
" 1045	" 707	" 454	—	" 335	érk. } Brassó	ind.	" 1046	" 553	" 1124	" 708	1252
" 1102	" 813	" 525	—	" 403	érk.	ind.	" 1008	" 528	" 1058	—	1230
" 146	" 1245	" 856	—	" 753	érk.	ind.	" 636	" 240	" 741	—	1008
Gy. 705	Sz. 750	Gy. 210	Sz. 930	Sz. 1220	ind. Budapest K. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 545	Sz. 1230	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 920
" 1232	" 331	" 659	" 600	" 903	érk. } Arad	ind.	" 939	" 500	" 820	" 1142	" 415
" 1247	" 406	" 709	" 630	" 1115	ind. } Piski	érk.	" 852	" 420	" 808	" 1100	" 401
" 355	" 909	" 1017	" 1110	" 539	érk. } Alvinc	ind.	" 417	" 1041	" 455	" 614	" 1244
" 456	" 1042	" 1125	" 1240	" 717	érk. } Gyulafehérvár	ind.	" 250	" 904	" 350	" 445	" 1120
" 510	" 1101	" 1137	" 1259	" 732	érk. } Tövis	ind.	" 233	" 847	" 337	" 425	" 1107
" 533	" 1135	" 1200	" 132	" 803	érk.	ind.	" 205	" 817	" 315	" 351	" 1046
Sz. 220	Sz. 1201	Sz. 335	Gy. 947	Sz. 855	ind. Kocsárd	érk.	Sz. 705	Sz. 1052	Sz. 222	Gy. 650	Sz. 1246
" 257	" 1239	" 410	" 1015	" 932	érk. } Marosludas	ind.	" 628	" 1016	" 145	" 625	" 1209
" 412	" 156	" 523	" 1115	" 1051	érk. } Marosvásárhely	ind.	" 510	" 902	" 1229	" 524	" 1052
" 422	" 206	" 607	Sz. 1139	—	ind. } Szászrégen	érk.	—	" 847	" 1154	—	" 1032
" 545	" 309	" 710	" 1238	—	érk. } Gyergyószentmiklós	ind.	—	" 745	" 1046	—	" 931
" 956	" 719	" 1045	" 354	—	ind. } Mádéfalva	ind.	" 910	" 420	" 724	—	" 614
" 1140	" 856	—	" 533	—	ind. } Sepsiszentgyörgy	ind.	" 727	—	" 529	—	" 410
" 329	—	—	" 748	—	érk. } Brassó	ind.	" 433	—	—	—	" 1235
" 520	—	—	" 926	—	érk.	ind.	" 245	—	—	—	" 1100
Sz. 224	Tvsz. 522	Sz. 1019	Vv. 336	Sz. 726	ind. Kiskapus	érk.	Sz. 857	Tvsz. 252	Sz. 604	Vv. 910	Sz. 1233
" 353	" 712	" 1149	" 518	" 856	érk. } Nagyszeben	ind.	" 727	" 100	" 433	" 720	" 1110
" 813	—	" 548	" 951	—	érk. } Fogaras	ind.	" 333	" 814	—	" 442	—
Vv. 455	Vv. 1100	Vv. 730	—	—	ind. Segesvár	érk.	Vv. 702	Vv. 442	Vv. 1000	—	—
" 526	" 1130	" 800	—	—	érk. } Héjasfalva	ind.	" 634	" 413	" 932	—	—
" 725	" 132	" 1012	—	—	érk. } Székelyudvarhely	ind.	" 454	" 230	" 748	—	—
Sz. 531	Sz. 1100	Sz. 245	Sz. 613	—	ind. Brassó	érk.	Sz. 810	Sz. 100	Sz. 520	Sz. 926	—
" 646	" 1218	" 359	" 730	—	érk. } Sepsiszentgyörgy	ind.	" 647	" 1140	" 400	" 808	—
" 810	" 147	" 518	" 911	—	érk. } Kovászna	ind.	" 526	" 1005	" 247	" 645	—
" 859	" 234	" 602	" 956	—	érk. } Kézdivásárhely	ind.	" 442	" 918	" 200	" 603	—
" 1023	" 400	" 730	—	—	érk. } Bereczk	ind.	—	" 734	" 1235	" 439	—